

МИНИСТЕРСТВО НА
ПРАВОСЪДИЕТО
И ПРАВНАТА
ЕВРОИНТЕГРАЦИЯ

N 83-02-425
15.08.97

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ
СЪД НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

В. 12
Дата 22.08.97

22.08.97
Г. Караджов

СТАНОВИЩЕ

по конституционно дело N 9/1997 г.

ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Министерството на правосъдието и правната евроинтеграция е конституирано като заинтересована страна по конституционно дело N 9 от 1997 г. с определение от 31 юли 1997 г. на Конституционният съд и в указания срок представя следното становище:

Делото е образувано по искане на 49 народни представители от 38-о Народно събрание. Атакувна е като противоконституционна разпоредбата на чл. 3, ал. 5 от Закона за държавния бюджет на Република България за 1997 г. В искането се посочва, че според направените разчети приходите от дейността на органите на съдебната власт ще бъдат под 50 на сто от заложената в бюджета цифра. Народните представители смятат, че нормата на чл. 3, ал. 5 „няма никакво практическо значение“, защото по този текст разходите са в рамките на приходите в общия държавен бюджет, а субсидиите за бюджета на съдебната власт съгласно чл. 12, ал. 2 от закона са поставени като приоритет на трето място. Това правно положение обосновава според тях извода, че „въпреки крайно ограничения бюджет на съдебната власт, фактически и той не е обезпечен“, при което се създават условия за парализиране дейността на една от трите власти по смисъла на чл. 8 от Конституцията, като се нарушава принципа на независимост на съдебната власт, установен с чл. 117, ал. 2 от Конституцията.

Министерството на правосъдието и правната евроинтеграция смята, че във връзка с поставените въпроси е необходимо да се изследва практиката на Конституционния съд свързана с бюджета на съдебната власт (по-специално решения N 18/1993 г., N 13/1995 г. и N 17/1996 г.), а също следва да се направи сръвнение между текстовете относно разпределението на бюджетните приходи според Закона за държавния бюджет за 1997 г. и съответните закони за държавния бюджет за предшестващите години с цел установяване доколко са реални изводите, че в следствие на недостатъчната материална обезпеченост на съдебната власт ще се парализира нейната работа.

Текстът от Закона за държавния бюджет за 1997 г., установяването на противоконституционността на който се иска, гласи: „*Неизпълнението на собствените приходи по бюджета на съдебната власт се компенсира от републиканския бюджет по реда на чл. 12, ал. 2.*“ Относно хипотезата на преизпълнение на собствените приходи от органите на съдебната власт е предвидена отделна разпоредба - чл. 3, ал. 4, която гласи: „*Преизпълнението на собствените приходи по бюджета на съдебната власт се използва за увеличаване на разходите по ред, определен от Висшия съдебен съвет.*“

Конституционният съд е имал повод в практиката си да се произнесе по аналогичен текст - с Решение N 17/1996 г. Конституционният съд е обявил за противоконституционна разпоредбата на § 3, т. 2 от Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет за 1996 г. В решението изрично е посочено, че се възстановява действието на разпоредбата в редакцията ѝ преди приемането на изменителния закон. Възстановеният текст е следният: „*Преизпълнението или неизпълнението на приходите от такси от дейността на органите на съдебната власт е за сметка на републиканския бюджет.*“ В мотивите за своето решение съдът преценява изцяло в позитивна светлина тази разпоредба, като достига до извода, че тя „осигурява покритие на разходната част на бюджета на съдебната власт със средства на републиканския бюджет в случай, че бъдат събрани по-малко от предвидените такси, като по този начин обезпечава нормалното ѝ функциониране.“

При сравнение между оспорвания текст от Закона за устройството на държавния бюджет от 1997 г. и съответния текст от Закона за устройството на държавния бюджет от 1996 г., който Конституционният съд е преценил като конституционносъобразен в своето решение, се установява тяхното сходство специално при хипотезата на неизпълнение на собствените приходи от органите на съдебната власт. По отношение на тази хипотеза законът от 1996 г. предвижда, че неизпълнението „е за сметка на държавния бюджет“, а законът от 1997 г. предвижда, че неизпълнението „се компенсира от държавния бюджет“. Очевидно е, че е налице само терминологично различие, без да съществува принципна разлика във възприетия законодателен подход. С оглед действието на принципите за непротиворечивост и обективност може да се заключи, че доколкото в своята досегашна практика Конституционният съд е преценил като конституционносъобразна една норма от един закон, няма основание аналогичната на тази разпоредба в друг закон да бъде преценена по различен начин.

По отношение начина на разпределение на постъпилите в бюджета приходи, за който е изразено съмнение, че не предоставя достатъчно гаранции за обезпечаване функционирането на съдебната власт, следва да се анализира разпоредбата на чл. 12, ал. 2 от Закона за държавния бюджет за 1997 г., според която Министерството на финансите периодично и пропорционално на тримесечното разпределение на разходите разпределя постъпилите приходи, като спазва следните приоритети: „1. плащания по обслужване на държавния дълг; 2. трансфери за социално осигуряване и

за общините; 3. субсидии за бюджета на съдебната власт; 4. разходи за министерствата, ведомствата и другите бюджетни организации; 5. субсидии за стимулиране на производството.“

Прави впечатление, че чрез тази норма финансовото обезпечаване на органите на съдебната власт е поставено като приоритет преди финансовото обезпечаване на изпълнителната власт. За сравнение може да се посочи, че приоритетите са определени по различен начин в съответния текст от Закона за държавния бюджет за 1996 г. - в чл. 9, ал. 2, т. 3 от този закон на съдебната власт е отредено място наред с министерствата, ведомствата и другите бюджетни организации.

Въз основа на изложеното може да се заключи, че Законът за държавния бюджет за 1997 г. съдържа достътъчно гаранции за финансовото обезпечаване работата на съдебната власт и не съществува опасност от „парализиране на дейността“ по смисъла на т. 1 от Решение N 17/1995 г. на Конституционния съд, поради което искането за обявяване за противоконституционна нормата на чл. 3, ал. 5 от Закона за държавния бюджет за 1997 г. следва да бъде оставено без уважение.

МИНИСТЪР

(В. ГОЦЕВ)

